



# Kokemuksia eettisen tapauskeskustelun käytöstä Tampereella

28.3.2019

Tanja Saarela

perinnöllisyyslääketieteen el  
vs. yl Tays perinnöllisyyspoliklinikka

# Miksi MCD?

- Terveysthuollossa työntekijöillä on paljon ns. eettistä, työhyvinvointia haittaavaa kuormaa sekä vaikeiden potilastapausten että työolosuhteisiin liittyvien syiden vuoksi.
- Terveysthuollossa Suomessa ei ennestään ole vakiintuneita malleja ja työvälineitä eettisen kuorman helpottamiseen.
- MCD-dilemma-metodi (moral case deliberation dilemma method) on Hollannissa kehitetty eettisen tuen työkalu, jolla voidaan käsitellä eettisiä/moraalisia ongelmia tapaus kerrallaan.
- Metodi perustuu 8-12 henkilön **moniammatilliseen** palaveriin (1-2h), jota ohjaa/fasilitoi 1-2 koulutettua henkilöä.
- Palaverissa käsitellään kerrallaan yksittäinen eettinen käytännön työn ristiriita, jonka suhteen pyritään tulemaan **yhteiseen johtopäätökseen ja ratkaisutapaan**.
- Metodin käyttöön on koulutettu vuonna 2018 TAYS:ssa yhteensä kuusi terveydenhuollon ammattilaista sekä 2 etiikan tutkijaa (MCD-facilitator training, 5 pv).

# Miksi MCD?

Kansainvälisesti MCD-metodista on paljon kirjallisuutta (mm. *Molewijk B. et al.*) ja näyttöä siitä, että sen soveltaminen

- helpottaa työntekijöiden eettistä kuormaa
- parantaa työntekijöiden kykyä, taitoja ja asennetta ratkaista eettisiä ongelmia työssään
- parantaa kykyä dialogin käymiseen terveydenhuollossa ja työyhteisöissä
- edistää työyhteisön avoimuutta ja päätösten läpinäkyvyyttä
- auttaa turvallisen, refleктоivan ja aktiivisen työilmapiirin luomisessa
- parantaa hoidon laatua myös potilaiden näkökulmasta

- *Säästääkö rahaa? Vähentääkö sairautta tai kärsimystä?*



# Clinical ethics and MCD in Tampere University Hospital – **our start**

- a project group and a steering group for clinical ethics
- questionnaire and survey for head nurses about their experiences and expectations on clinical ethics
- Experimental MCD-sessions on clinical cases, collection of feedback
- MCD facilitator training
- 15—20 MCDs in 2018 at 5—10 different clinics/specialities

Two necessary preconditions (*acc. Tan et al.*):

- The hospital organisation having positive attitude towards openness and critical reflectivity
- Knowledge and experience to organise and implement the process

## PALAUTELOMAKE: Eettinen tapauskäsittely Moral Case Deliberation -struktuurilla

Ympyröi vastaus asteikolla 1–5 (1 = erittäin huonosti ... 5 = erittäin hyvin)

Miten tapauskäsittelyn kysymyksen muotoileminen mielestäsi onnistui? 1 2 3 4 5

Miten fasilitaattori mielestäsi onnistui keskustelun ohjaamisessa? 1 2 3 4 5

Koitko saaneesi keskustelussa halutessasi puheenvuoron? 1 2 3 4 5

Pysyikö keskustelu mielestäsi asian ytimessä? 1 2 3 4 5

Toiko käyty keskustelu ajatuksiisi uutta sisältöä? 1 2 3 4 5

Tuotiinko keskustelussa mielestäsi aidosti esille erilaisia näkökulmia? 1 2 3 4 5

Vastasiko tapauskäsittelyssä käyty keskustelu odotuksiasi? 1 2 3 4 5

Saavutettiinko mielestäsi keskustelussa sille asetetut tavoitteet? 1 2 3 4 5

Ympyröi "Kyllä" tai "Ei"

Toisitko tämän kokemuksen pohjalta uusia tapauksia ryhmän käsiteltäväksi? Kyllä / Ei

Oliko tapauskäsittely mielestäsi hyödyllinen asian etenemisen kannalta? Kyllä / Ei

Oliko käsittelyyn käytetty aika riittävä? Kyllä / Ei

Oliko käsittelyyn käytetty aika liian pitkä? Kyllä / Ei

Voit vastata halutessasi seuraaviin kysymyksiin vapaamuotoisesti. Tarvittaessa voit jatkaa myös paperin kääntöpuolelle.

Mikä keskustelussa oli parasta?

Mikä ei toiminut tässä keskustelussa?

Mitä olisit toivonut lisää?

Muuta palautetta, ajatuksia tai kehitysideoita?

# TAYS:n malli?

- puhelu tai sähköpostiyhteydenotto koordinaattorille  
(Tanja Saarela, Mika Virtanen)
- tapauks käsittely (MCD-malli)
- johtopäätöksen kirjaaminen sairauskertomukseen ja siitä kertominen potilaalle

Potilas / perhe



Organisaatio



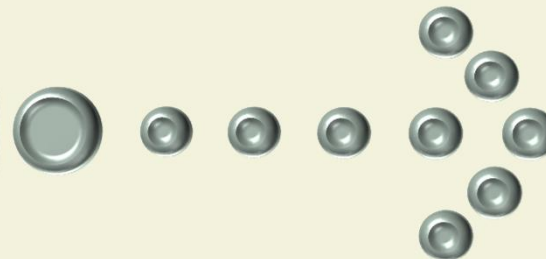
Terveysthuollon  
ammattilainen



Kliinisen etiikan työryhmä



Tapauskäsittely  
moraalisen  
ongelman  
pohjalta



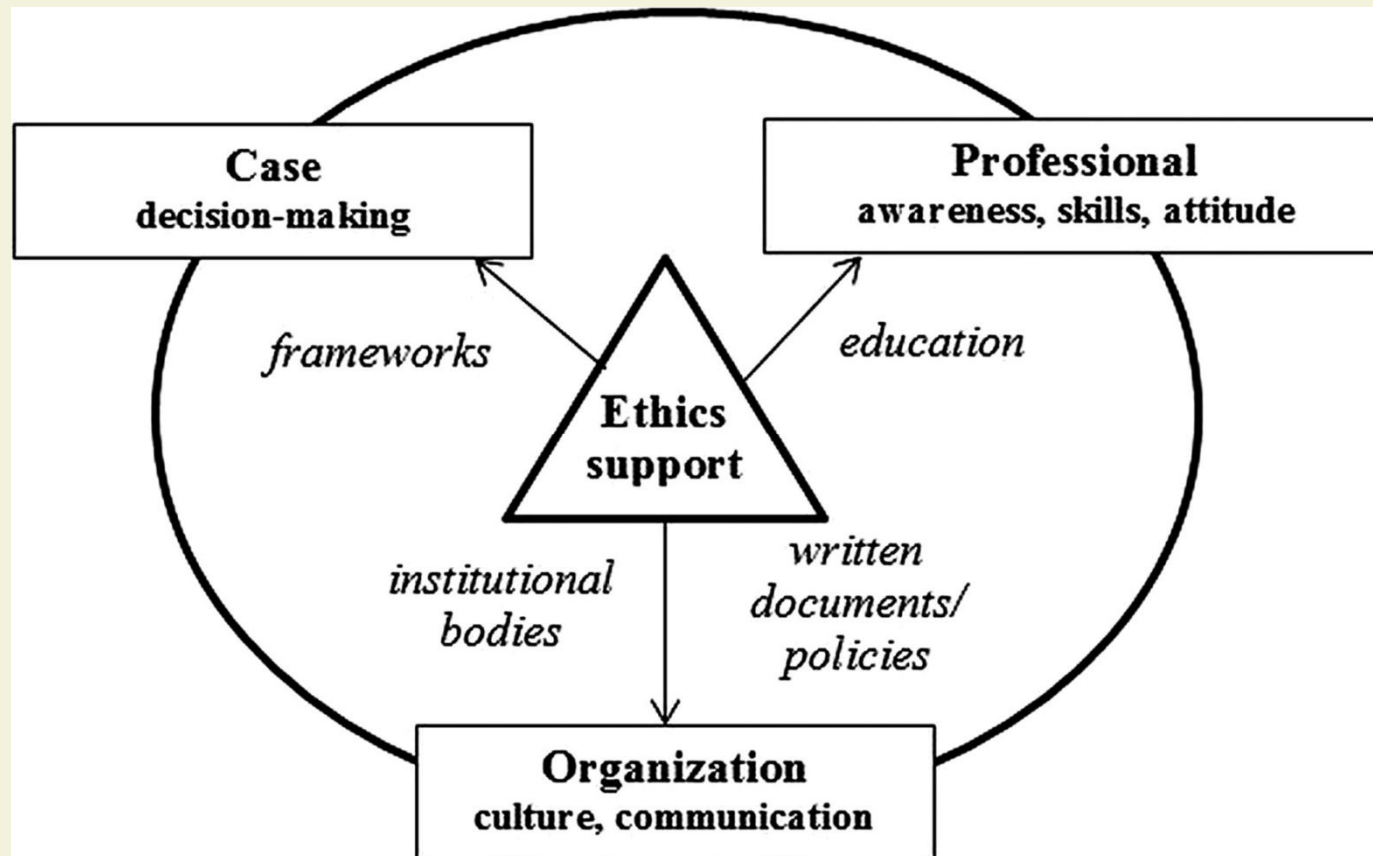
- kokemusten kerääminen
- oman toimintamallin kehittäminen
- koulutus
- tutkimus?

# Omia huomioita

- ennakkovalmiudet tapausten eettisten näkökulmien pohtimiseen eri yksiköissä hyvin vaihtelevat
- MCD-palavereilla toivottu ratkaisua myös suuriin kysymyksiin klinikoissa (hoitokäytännöt, työilmapiiri tai työyhteisön ristiriidat)
- palautteen perusteella tapauskäsittelyllä ollut merkittävä vaikutus potilaan **käytännön hoitoon** kokouksen jälkeen
- yksiköissä nopeasti syntyy pysyvä tarve tapauskeskusteluille, ts. nähdään työskentelytavalle oma säännöllinen paikkansa potilaiden hoidossa



# Interrelated elements in ethics support



van der Dam S, Molewijk B, Widdershoven GAM, et al  
Ethics support in institutional elderly care: a review of the literature  
Journal of Medical Ethics 2014;40:625-631.